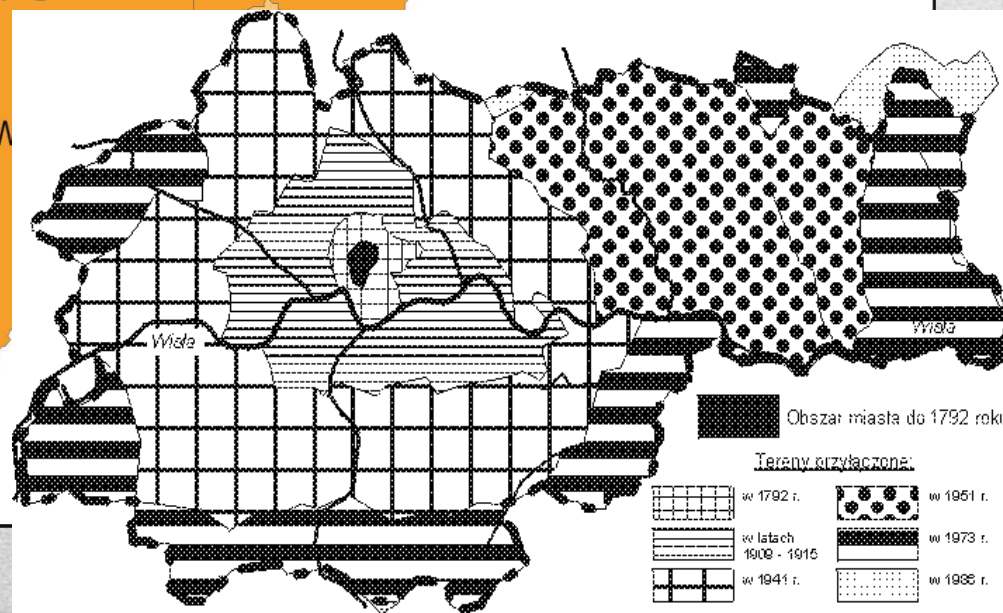

Wyzwania związane z zarządzaniem miejskimi obszarami funkcjonalnymi

prof. n. ekonom. dr hab. arch. Aleksander Noworól

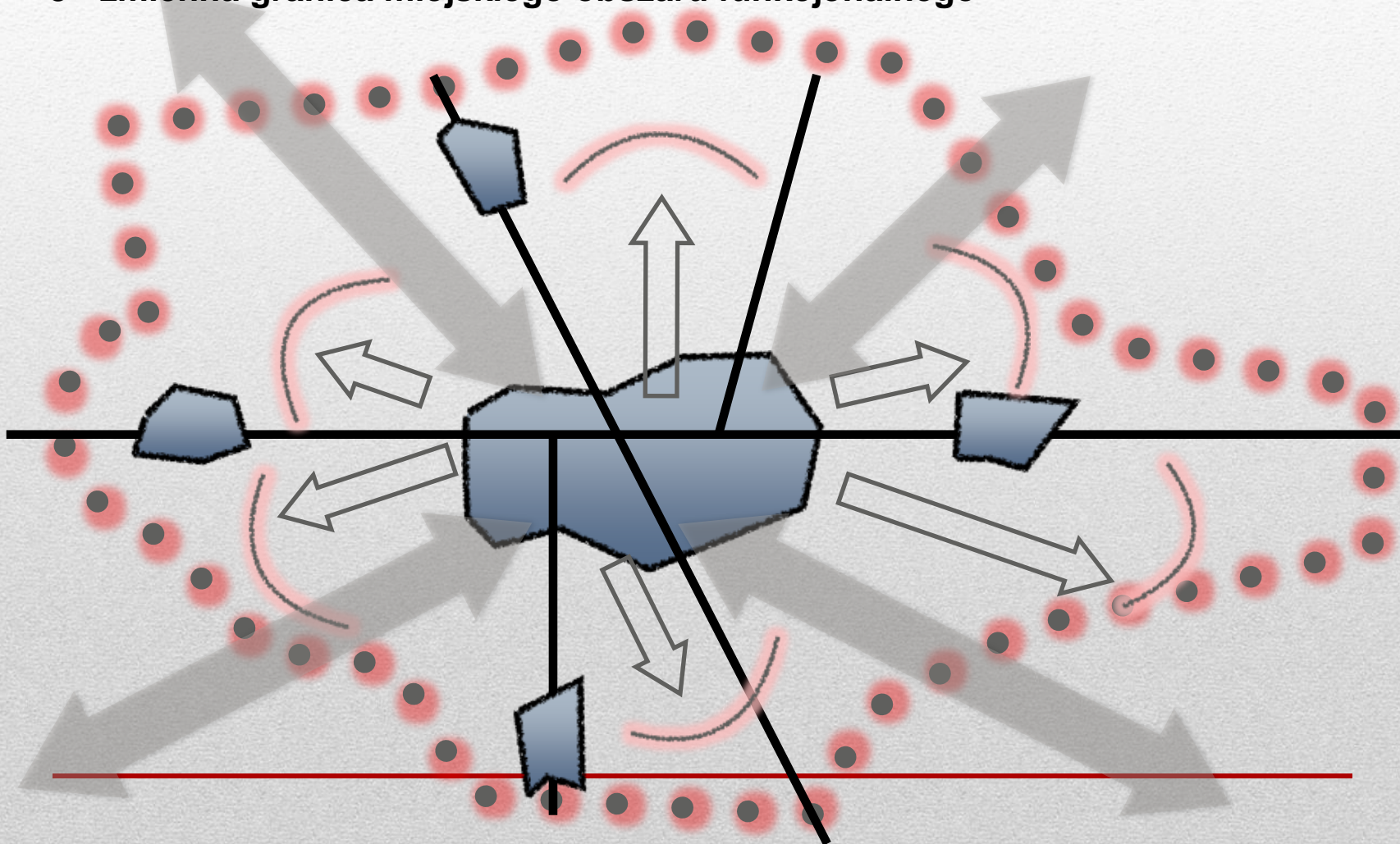
- Metropolizacja jest związana, z obserwowanym w ostatnich dziesięcioleciach, **szybkim wzrostem znaczenia dużych układów miejskich** we współczesnej gospodarce;
- oznacza pewne odstępstwo od zasady hierarchicznej organizacji przestrzeni – wnosząc nowe **silne powiązania między odległymi ośrodkami metropolitalnymi** częściowo uniezależnia siłę oddziaływania ośrodka od jego ‘masy’ i odległości fizycznej;
- **zmienia relacje między miastem metropolitalnym a otaczającym regionem;**

Metropolizacja

(Markowski, Marszał)

PROCES TWORZENIA SIĘ MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO (MOF)

- 1 - zewnętrzne relacje zwrotne wynikające z procesów metropolizacji
- 2 - oddziaływanie miasta rdzeniowego na otoczenie, obejmujące suburbanizację
- 3 - zmienna granica miejskiego obszaru funkcjonalnego

- Wielkie miasta stają się węzłami w globalnej sieci przepływów
- Współczesny świat społeczny stał się kompleksowy:
 - nie można nim sterować – jak dotąd – monocentrycznie.
 - nie ma żadnego zamkniętego i uniwersalnego zestawu rozwiązań instytucjonalnych, po który można sięgnąć w reakcji na strukturalne problemy zbiorowości i systemów społecznych.
- **wielkie hierarchiczne struktury organizacyjne są wypierane przez struktury sieciowe, horyzontalne, działające interaktywnie, a nie imperatywnie**
- **zarządzanie, czy to w sferze publicznej, czy prywatnej lub obywatelskiej, staje się współzarządzaniem (governance)**

Aspekty kulturowe metropolizacji

(Hausner)

Administracja neoweberowska

- dominacja bezosobowej, apolitycznej **administracji** publicznej, z modyfikacją, polegającą na powierzchownym otwarciu się na współczesne procesy społeczne i zarządcze
- miasto rdzeniowe wchłania otaczające gminy lub ich fragmenty i poszerza swoje granice administracyjne
- **integracja** instytucjonalna polityki rozwoju

Współzarządzanie (governance)

- budowanie relacji **współpracy** metropolii z sąsiedzkimi gminami na podstawie układów partnerskich
- droga **trudniejsza**, głębiej wnikająca w procesy kształtujące współczesne tendencje
- **koordynacja** polityki rozwoju poszczególnych jednostek terytorialnych

Dwa modele zarządzania w skali metropolitalnej

- Odejście od intraregionalnej polityki wyrównawczej, ku polityce nastawionej na rozwój przez pobudzanie potencjałów endogenicznych i tworzenie trwałych, regionalnych zdolności konkurencyjnych

**Nowy
paradygmat
polityki
regionalnej 7**

Ustawa o związkach metropolitalnych

Zintegrowane inwestycje terytorialne

- Związek metropolitalny (ZM) jest zrzeszeniem JST położonych w danym obszarze metropolitalnym (OM).
- W skład ZM wchodzi:
 - 1) gminy położone w granicach OM;
 - 2) powiaty, na obszarze których leży co najmniej jedna gmina położona w OM.
- ZM wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.
- ZM ma osobowość prawną.

- promowanie partnerskiego modelu współpracy różnych jednostek administracyjnych na MOF
- zinstytucjonalizowana forma partnerstwa – tzw. Związku ZIT, który pełni funkcję wspólnej reprezentacji władz miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie wobec władz krajowych i regionalnych

Nowe instrumenty zarządzania rozwojem w MOF 1

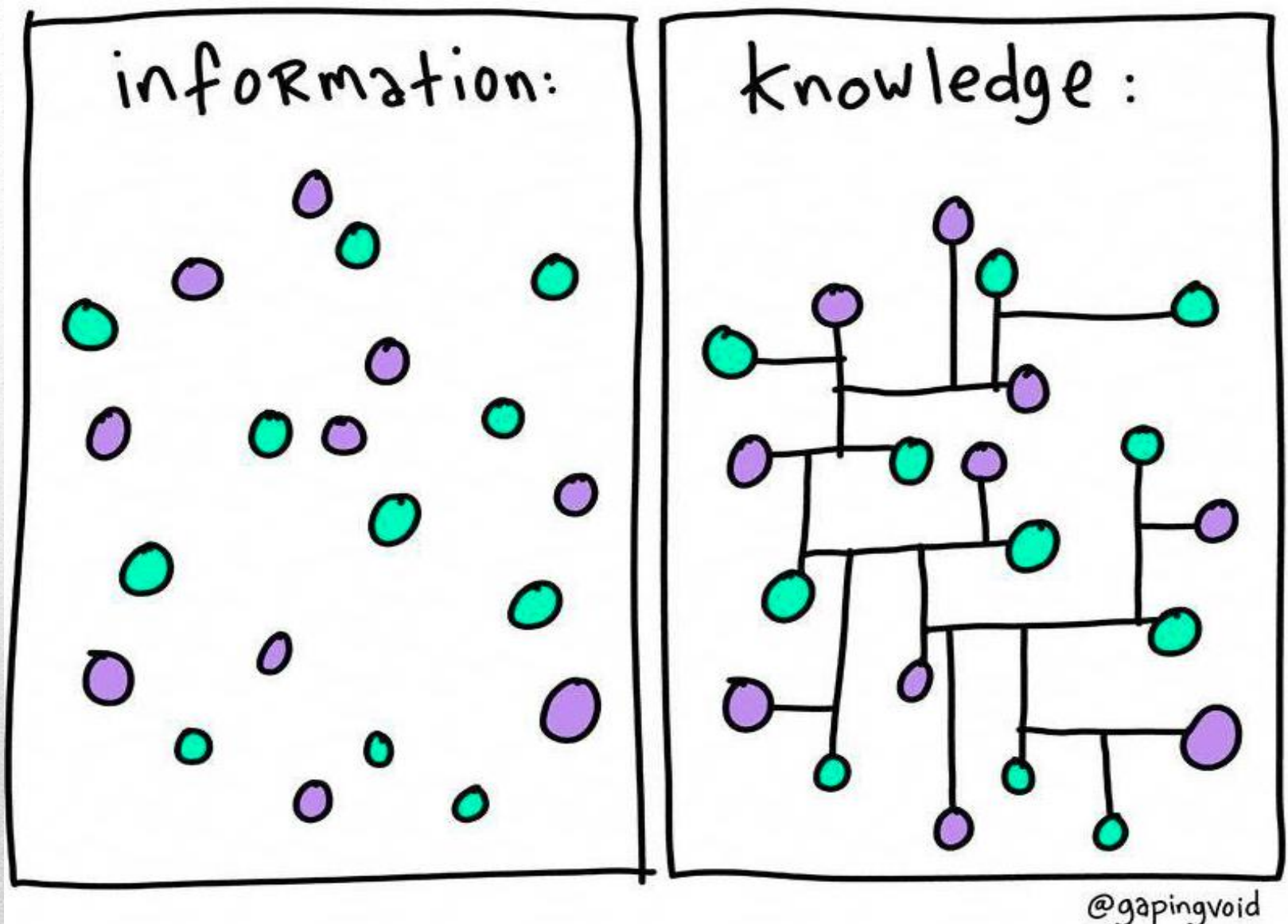
Ustawa o związkach metropolitalnych

- ZM wykonuje zadania publiczne w zakresie:
 - 1) kształtowania ładu przestrzennego;
 - 2) rozwoju obszaru związku;
 - 3) publicznego transportu zbiorowego na obszarze związku;
 - 4) współdziałania w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku;
 - 5) promocji OM.

Zintegrowane inwestycje terytorialne

- delimitacja zakresu ZIT w RPO
- wydzielona alokacja w ramach RPO na realizację zintegrowanych projektów, odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie

Nowe instrumenty zarządzania rozwojem w MOF 2

**Procesy hamujące rozwój kapitału ¹⁰
ludzkiego – informacja ≠ wiedza**

- Niski poziom debaty publicznej
- Brak protokołów społecznych współdziałania
- Głęboki brak zaufania do instytucji
- Pochwała zaradności, sprytu nawet jeśli narusza to interesy innych i interes publiczny
- Powszechne przekonanie o przewagach konkurencji nad kooperacją
- Brak przestrzeni publicznej, w której dochodzić mogłoby do wzajemnej komunikacji i koordynacji działań

Procesy hamujące rozwój kapitału społecznego w Polsce

11

(Wygnański, Herbst)

- **zamknąć się wokół idei tzw. państwa neoweberowskiego**, dopuszczającego zaledwie wybrane nowe praktyki w warunkach skostniałego, administratywistycznego schematu zarządzania, lub
- **otworzyć się na współrzędzenie i współzarządzanie publiczne**, m.in. w modelu tzw. zarządzania adaptacyjnego, ukierunkowanego na zmianę instytucjonalną.

Wyzwaniem jest
strategiczny wybór

	Wyrachowanie	Kultura
Konflikt	<p>Teoria współzależności</p> <ul style="list-style-type: none"> - dążenie do wymiany zasobów - państwo rządzi, zawiązując koalicje z najsilniejszymi aktorami - państwo staje się semisuwerenne 	<p>Teoria mentalności rządzącej</p> <ul style="list-style-type: none"> - rządzenie praktykuje się przez rozmaite alianse pomiędzy podmiotami 3 sektorów - państwa przyjmują kod kulturowy państwa, które oddziaływało własnym aparatem, przez kościoły, NGO, związki zawodowe, instyt. finans. etc. - kontrola przez kulturę
Koordinacja	<p>Teoria zdolności rządzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - „sieciowanie” jako strategia polityczną państwa, - koordynacja działań relatywnie autonomicznych podmiotów uwikłanych w sieć - wykorzystywanie sieci dla odzyskania zdolności rządzenia 	<p>Teoria integracji</p> <ul style="list-style-type: none"> - bazuje na „polach organizacyjnych” - inteligentna i wzajemna adaptacja działań w obrębie ich pól organizacyjnych - na polach organizacyjnych nie tylko "ucierają się" sposoby działania, ale tworzy się i rozpowszechnia logika sieci - logika ta jest utrwalana przez spójne z nią formy wiedzy, symbole, rytuały, dobre praktyki

Konflikt

Koordinacja
dział
na polach
organiza-
cyjnych

Wyracho-
wanie

Kultura –
wzajemne
poznanie się
i
zrozumienie

Trwały model
współ-
zarządzania
w MOF

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

www.noworol.eu